

VÝZNAMNÉ

objevy a zkušenosti

Ekonom
- největší

zadem přístupný úl

Václav Kučera,
„stvořitel“ ekonomu.

Letos 4. srpna uplynulo již dvacet let od smrti známého brněnského včelaře a endokrinologa MUDr. Václava Kučery (*14. 4. 1911). Jako lékař dovedl poutavě přednášet o významu včelích produktů, avšak rozuměl i biologii včelstev a snažil se také najít úly, které by včelám i včelaři co nejlépe vyhovovaly.

V mládí vyzkoušel amerikány na Langstrothovu míru, pak Škvařilovy úly, spolupracoval na vzniku rámkové míry 37 x 30 cm, patřil mezi první včelaře kočovníky. Konečně v sedmdesátých letech minulého století si nechal vyrobit nástavkové úly na rámkovou míru 30 x 32 cm. Když společně se svojí manželkou Zorou (též vynikající včelařkou) již nemohli nástavky unést, zkonstruoval úl zadem přístupný, v němž se pracuje opět s jednotlivými plásty.

Úl je určený pro velmi silná včelstva. Má tři patra po čtrnácti plástech 42 x 35 cm. Z toho jedenáct plástů je v poloze „nastudeno“ a tři plásty před

okénkem vzadu „nateplo“. Pod spodním patrem - plodištěm - je prostor s rámkou vysokými 14 cm ke stavbě trubčiny a pod ními ještě podmet vysoký asi 10 cm. Celková plástová plocha tří pater činí 546 dm² (zabere totéž, co šedesát osm plástů 39 x 24 cm, kromě prostoru pro trubčinu a podmetu). Domnívám se, že se skutečně jedná o největší zadem přístupný úl na světě.

Jednotlivá patra se vysouvají do speciálního zařízení, které unese hmotnost medu ve vysunutých plástech. Vpředu je prostorné regulovatelné česno a každé patro má po dvou očkách. Pro kočování se přední stěna úlu dá zavřít zasítovanou verandou. Stěny úlu mají vzduchovou mezeru pro tepelnou izolaci. Úly lze umístit ve včelíně, kočovném voze i venku.

V podmínkách jediné nárazové snůšky z akátu se počítalo s jednorázovým posílením plodem z pomocného včelstva, aby úl byl včas plný včel. Matky pak měly za úkol sílu včelstva udržet.

Doktor Kučera dal úlu pro jeho přednosti označení Ekonom. Sám si

ovšem výhod tohoto úlu mnoho neužil; zemřel totiž dva roky po osazení ekonomů včelami. V dalších letech včelařila v úlech jeho paní, jež je později přenechala ing. Františku Grimovi. Ten je má do dnešní doby. Když jsem jmenovaného začátkem srpna navštívil s fotoaparát v ruce (další snímky najdete na str. 305), přesvědčil

Otevřený ekonom po odejmutí okének.
Snímky: Vladimír PTÁČEK

jsem se o tom, že úly jsou v pravých rukou. Z akátu a lípy dala včelstva po 90 kg vynikajícího medu.

Doc. RNDr. Vladimír PTÁČEK, CSc.

(Autor je vědeckým a pedagogickým pracovníkem Masarykovy univerzity v Brně.)

Kontakt na autora:

541 129 562

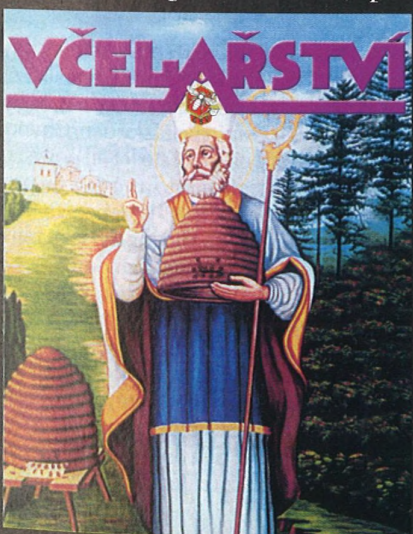
ptacek@sci.muni.cz

Masarykova univerzita,

Přírodovědecká fakulta,

Kotlářská 2, 611 37 Brno

Svatý Ambrož – patron včelařů. (Z publikace ZO Lidečko.)

ZNAČENÍ MATEK 2003

OBSAH

Medové Vánoce 2003	294
Předseda na cestách	295
Svatý Ambrož – patron včelařů	296
Pochoutky z medu	298
Včela na talíři	300
Včelaři jsou ochránci přírody	303
Kongres o patologii včel	308
Apiterapie a věda	310

THE CONTENTS

Honey Christmas 2003	294
President on Travels	295
Saint Ambrosius – Patron of Beekeepers	296
Honey Delicatessen	298
Honeybee on the Plate	300
Beekeepers are Nature Conservationists	303
APIMONDIA Congress on Bee Pathology	308
Apitherapy and Science	310

VČELÁŘSTVÍ - odborný měsíčník. Ročník 56 (137). Pro své členy vydává Český svaz včelařů se sídlem v Praze (IČO: 00 44 32 39). Místo vydání: Praha. Šéfredaktor: Mgr. Petr Prokeš (redakce.vcelarstvi@wo.cz). Rádková a plošná inzerce, jubilea a úmrtí: RNDr. Hana Kúsová (vcelarstvi.kusova@tiscali.cz). Redakce a inzerce: 115 24 Praha 1, Křemencova 8, telefon: 224 934 082, fax: 224 934 478, e-mail: redakce.vcelarstvi@wo.cz; www.beekeeping.cz/svaz. Neobjednané rukopisy, kresby, fotografie a diapozitivy se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo veškeré příspěvky podle potřeby stylisticky a rozsahově upravovat. Redakční rada: Vladislav Synek (předseda); Stanislav Bartoň; RNDr. Pavel Krieg, CSc.; Jiří Ludvík; Ing. František Pátý; MVDr. Miloslav Peroutka, CSc.; RNDr. Václav Švamberk. Grafická úprava: Josef Pultr. Předpříprava tisku: NVT Repro, Jinočanská 24, 161 00 Praha 6. Tiskne: Česká UniGrafie, U Stavoservisu 1, 100 40 Praha 10. MK ČR E 126 ISSN 0042-2924

Dáno do tisku: 23. 10. 2003 ● Den vydání: 18. 11. 2003

VČELÁŘSTVÍ
12/2003/293